

СУТНІСТЬ, ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

студент Надточій О. М.

Ефективність роботи органів виконавчої влади і місцевого самоврядування в державі значною мірою залежить від належної організації виконання законів, та розпоряджень. Систематичний контроль сприяє забезпеченню наукової обґрунтованості рішень, своєчасній реалізації розпоряджень, дотримання вимог, закріплених у нормативних документах. Контроль дисциплінує осіб, уповноважених управляти матеріальними та фінансовими ресурсами, дає можливість об'єктивно оцінювати рівень їхньої компетентності та відповідальності.

Сутність контролю у широкому розумінні полягає у здійсненні цілеспрямованого впливу на об'єкти управління, шляхом систематичного нагляду, спостереження за їхньою діяльністю для виявлення відхилень від установлених норм, правил, вимог чи завдань у процесі їхнього виконання.

Державний фінансовий контроль –це комплекс цілеспрямованих заходів, які проводяться відповідними державними органами влади та управління, їх підрозділами чи службовими особами, у межах повноважень, встановлених законодавством України. Він полягає в установленні фактичного стану справ щодо дотримання вимог чинного законодавства на підконтрольних об'єктах, спрямований на забезпечення законності, фінансової дисципліни і раціональності під час формування, розподілу, володіння, використання та відчуження активів, що належать державі, а також використання коштів, що залишаються в суб'єкта фінансових правовідносин у зв'язку з наданими пільгами за платежами до бюджетів, державних позабюджетних фондів та кредитів, отриманих під гарантії Кабінету Міністрів України.

Відповідно чинного законодавства центральним органом виконавчої влади, що здійснює державний фінансовий контроль є Державна фінансова інспекція України, яка є правонаступником державної контрольно-ревізійної служби в Україні.

На даний час чинним законодавством визначено чотири основні форми аудиту, який здійснюється Державною фінансовою інспекцією України.

Державний фінансовий аудит діяльності бюджетних установ – забезпечує достовірність фінансової звітності та запобігає виникненню фінансових порушень. Його основним завданням є забезпечення правильності ведення бухгалтерського обліку, законності використання бюджетних коштів, державного і комунального майна, складання достовірної фінансової звітності та організації дієвого внутрішнього фінансового контролю у бюджетній установі.

Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання полягає у перевірці та аналізі діяльності, фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю суб'єктів господарювання державного сектору економіки, а також інших суб'єктів господарювання, що отримують (отримували в період, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів та державних фондів або використовують (використовували у період, який перевіряється) державне чи комунальне майно.

Аудит окремих господарських операцій, що здійснюються суб'єктами господарювання (далі - операційний аудит) –включає: проведення моніторингу окремих господарських операцій, які здійснені суб'єктами господарювання та/або заплановані до здійснення; перевірку здійснення ризикових операцій щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів та/або майна, інших активів держави; правильності ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності; підготовку для подання керівникові суб'єкта господарювання, органу управління та у разі потреби Фонду державного майна пропозицій щодо ефективного використання державних чи комунальних коштів та/або майна, усунення недоліків і порушень, виявлених за результатами моніторингу господарських операцій та/або перевірки; оцінку стану усунення керівником суб'єкта господарювання недоліків і порушень, виявлених за результатами моніторингу господарських операцій та/або перевірки; аналіз річної фінансової звітності суб'єкта господарювання; оцінку врахування пропозицій, внесених керівникові суб'єкта господарювання протягом звітного року за результатами моніторингу господарських операцій та/або перевірки.

Крім того, з 2011 року чинним законодавством передбачено виконання ДФІ певних функцій з експертного контролю, що обумовлює необхідність погодження з нею проектів нормативно-правових актів, пов'язаних з використанням бюджетних коштів.

Формування нових і удосконалення діючих процедур державного фінансового контролю відбувається в контексті загального реформування фінансового контролю в Україні. Основна проблема сьогодення - це нагальна об'єктивна необхідність приведення Закону України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» у відповідність до правовідносин, що склалися на сучасному етапі розвитку держави, в т.ч. і в зв'язку з реформуванням органів державної влади.

Науковий керівник: доц. Соляник О. М.